

Felelős szerkesztő:
MURÁNYI JÓZSEF.
Szerkesztőség:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Megjelenik minden nap
délután 5 órakor.
Egyes szám **2** krajcár.
(4 fillér)
Kéziratot nem ad vissza
a szerkesztőség.

NAPLÓ

KASSA, SZERDA, 1908. NOEMBER 4.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM. — 253. SZÁM.

Előfizetési árak:
Kassán:
Egész évre . . . 14.— K
Fél évre . . . 7.— „
Negyed évre . . . 3.50 „
Egy óra . . . 1.20 „
Vidéken:
Egész évre . . . 20.— K
Kiadóhivatal:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Hirdetések petit sor szá-
mitással díjszabás szerint

A szavazati jog alapfeltételei

II.

Kassa, november 4.

A tudomány és a gyakorlati politika között ugyláttuk tehát eltérés van a választói jog alapfeltételeinek a megállapítása körül. Azt is mihamar módunkban áll megállapítani, hogy a tudomány sokkal liberálisabb, azaz elméletben engedékenyebb a választói jog megadása tekintetében. A gyakorlati politika ellenben mindenütt és mindenkor óvatosan járt el, mikor arról volt szó, hogy törvénybe iktasson egy újabb választójogi rendszert.

Sokan úgy magyarázzák a gyakorlati politika eme látszólagos szűkekléségét, hogy az a kormányon levő uralkodó osztályok reakcionárius magatartásából folyik, mellyel a jog nélküli osztályok elleni rosszindulatukról tesznek tanúságot. Ezt a magyarázatot, melyet a csalóka látszat felhasználásával a rosszakarat olyan nagy buzgalommal terjeszt, — nem lehet komolyan venni. A látszat onnan van, hogy mindég az uralmon lévő osztályok feladata a jogrendszer reformját megcsinálni, s a reformoknak az államrendszer keretében való beillesztésénél elkerülhetetlen egynemely belé nem illő kinövés lemettszése, táplálja bármilyen vérmes reménykedés azt. Ez persze a reménykedők körében rossz vért szül, és az új rendszert a legnehezebb támadások tárgyává teszi, de azért a legkevesebb indokot sem hordja magában arra nézve, hogy a kormány ne így cselekedjék.

A reform művéért mindég az azt alkotó kormány viseli a történelem ítélőszéke előtt a felelősséget, meggyőződését és politikai elveit tehát minden vonalon érvényesítenie kell. Ez a meggyőződés pedig nem utópisztikus ábrándképekből táplálkozik, hanem a reális életviszonyok helyes felismeréséből és abból a tudatból, hogy az új alkotásnak javítania kell az eddigi közállapotokon anélkül, hogy egy végzetes kísérletezés rázkódtatásainak tenné ki az országot.

A tudomány emberei kísérletez-

hetnek új meg új elméletekkel, ők semmit sem kockáztatnak. Az egyenlőségelméleteket tetszés szerint cserélhetik fel más tetszősebb teóriákkal veszély nélkül. De jaj annak az országnak, melynek kormányterfiai a hangzatos szabadság és egyenlőség elméletek ingatag talajára kalandoznak el a népszerűség mocsárvirágait keresni! Egy fejlődő ország sorsát nem szabad a demagógia rítkító jel-szavai szerint irányítani!

Általában ki vannak zárva a szavazati jog gyakorlásából a nők, a női élethivatásnak a férfitől való teljes különbsége okán. Mintegy alapfeltétele tehát a szavazati jognak a férfi nemhez tartozás. De a férfinemhez tartozók közül is kizárandók azellemileg csorbultak (gyöngye elméjük stb.), mint-hogy az állami élet szükségének felismerése a szellemi képességek teljes birtokát tételezi fel. Másrészt azonban bizonyos érettséget, tapasztalatot kíván meg a közügyek helyes megítélése, miért is a kor helyesen tétetik a szavazati jog megadásának általános feltételül. A korhatár megállapítása ismét vitás, de helyes szempont az, mely a magánjogi teljeskorúság elérésénél későbbi időre teszi a politikai teljeskorúság kezdőpontját. Nem részesíthetők a szavazati jogban a büntelt miatt elítéltek vagy ilyenmel gyanúsítottak (vizsgálati fogságban levők), mert a közhatalomra való befolyás a polgári erények teljességét követeli. A politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése a büntetés kiállása után, meghatározandó ideig sujtsa az állam jogrendje ellen vétőket.

Kizárandók a szavazati jog gyakorlásából mindazon egyének, kikben hiányzik a kellő függetlenség arra, hogy a választói joggal szabad elhatározásukból a köz érdekében éljenek. Így a gyámság alatt levők, a vagyombukottak és a közsegélyben részesülők.

Ez általános feltételeken felül az államok a maguk speciális viszonyaihoz mérten állapítják meg, hogy mily minimális anyagi vagy értelmi tehetségeket u. n. *cenzust* szabnak feltételül.

Ilyen speciális viszonyokon alapuló *cenzust* vesz feltételül az Andrássy gróf tervezete is, arról tevén ezzel tanúságot, hogy a magyarság vitális érdekeit szem előtt tartja.

— A képviselőház munkarendje. A képviselőház összehívása iránt meg nem történt ugyan semmi intézkedés, de mivel valószínű, hogy a pénzügyi bizottság ezen a héten befejezi a költségvetés tárgyalását, a jövő héten már ülés lesz a képviselőházban. Az első ülés csak formális lesz: előterjesztik a költségvetésről szóló pénzügyi bizottsági jelentést, és azután ismét szünet lesz néhány napig. Az első ülések egyikén a miniszterelnök törvényjavaslatot fog előterjesztetni Bosznia és Hercegovina annexiójának becikkelyezéséről, s e javaslat sorsától függ majd a képviselőház jövő munkarendje. Ha ugyanis nagy vita indul meg e javaslat miatt: a kormány kénytelen lesz indennitást kérni. Ha azonban a bosnyák kérdéssel egy-két nap alatt végez a képviselőház, akkor a költségvetést még ez évben letárgyalják a sürgősségi szakaszok alkalmazásával, meghosszabbított üléseken.

Nem sikerült vesztegetés.

Kunz panamát akart Kassán.

A vízmű igazgató leleplezi.

Országos botránnyá dagadt a vízmérő órákkal üzött panamázás. Egy fővárosi lap több vidéki város között Kassát is főlemlíti, mint ahol Kunz panamázott. Erre vonatkozólag most Göndör Gábor kassai vízvezetési igazgató nyilatkozik s leleplezi a Kunz-céget. Nyilatkozatából kitűnik, hogy a hírhedt vesztegető minden módot megkísérelt, csak hogy kezébe kaparintsa a kassai vízmérő órák szállítását.

Göndör Gábor kijelenti, hogy a város a Kunz-cégtől 1905 ben mindössze 4 vízmérő órát vásárolt 253 K 20 fillér értékben. Nyomban utána kiírták a pályázatot, mely Kunzra kedvezőtlen volt, Göndör javaslatára Schinzel E. pozsonyi gyára nyerte el a szállítást. Majd így folytatja a kassai vízvezetési igazgató nyilatkozatát:

„Kunznak kassai szereplése beigazolja az ellene emelt vesztegetési vádakát, mert ő igenis megkísérelte a vesztegetést.”

Először 1906. ujév alkalmával nevemre gondolom, Késmárszky és Illés budapesti cégtől egy értékes ezüst szivartárca érkezett, a tárcában Kunz ur névjegye volt. A tárcát megjegyzés nélkül küldöttem vissza postán. (a postai vevény talán még megvan s ha nincs, a postaigazgatóságtól megszerzem.)

KOLLER TONY és STEINER SOMA

operaénekesnő

hegedűművész

egyetlen hangversenye
Kassán
november 8-án
a Schalkház-szálló nagytermében

: Jegyek kaphatók: Vitéz A. könyvkereskedőnél [Fő-utca 75.] rendes helyárák mellett. :

Kunz urnak pedig legközelebbi látogatása alkalmával megmondottam, hogy ne fáradjon, ajándékokat nem szoktam elfogadni.

De nemcsak hogy ajándékozni próbált Kunz ur, hanem nekem 5%-ot helyezett kiállításba minden vízmérő óra után s amikor felháborodva utasítottam vissza ajánlatát, Kunz ur még tovább ment és 10% províziót helyezett kiállításba. (Ez körülbelül 5—10 korona óránként!) Erre aztán Kunz urat kitessékeltem s meghagytam hivatalomban, hogy ha még egyszer ez az ur keres, akkor nem vagyok itthon részére. Nem is tárgyalt többet velem Kunz, hanem drágább ajánlatának kedvező elfogadtatását, vagy legalább a vízmérő óráknak fele részben tőle való beszerzését mindenféle *magyarágzatokkal Varga Kálmán városi tanácsost kísérelte meg*, ahol ügyvédjé kíséretében jelent meg.

Varga tanácsos azonban kijelentette, hogy *„átulakon járni nem hajlandó.”* E végett a jóhiszeműen közbenjáró ügyvéd panaszt is emelt Szentlélek Gyula, akkori polgármester-helyettesnél, hol Varga és Göndör felvilágosításai után a polgármester-helyettes konstatálta, hogy jogos volt a kifakadás. Mikor az ügyvéd is megtudta, hogy Kunz vesztegetni akart, lemondott a cég képviselőtéről.

Kunz tehát Kassán is próbálkozott s igazán nem rajta mult, hogy a panamát nem tudta nyélbe ütni.

Kereskedőink és a reklám.

Amilyen a kínálat, olyan a kereslet.

— A főváros konkurenciája. —

Állandó a panasz a kassai kereskedők sorában, hogy a forgalom évről-évre csökken. Mialatt a város népessége növekszik, a természetes szaporodás nemhogy fejleszteni városunk kereskedelmi piacát, hanem ellenkezőleg, a forgalom mérlege hanyatlást mutat. Csak panasszal a bajon nem segíthetünk, éppen a kereskedők érdekében cselekszünk, amikor keressük a hanyatlás, illetve a stagnálás okát. A természetes fejlődés útjában — véleményünk szerint — mesterségesen előidézt okok állanak. A konzervatív gondolkodású kereskedők bizonyára hitetlenül csóválják fejüket, hogy kimondjuk: *amilyen a kínálat, olyan a kereslet.* Magára vesszen az a kereskedő, aki a forgalom számadataiban a hanyatlás jeleit fedezi fel. Senki mást nem okolhat érte, legkevésbé pedig a közönséget, hogy boltját elkerüli. Mert hová megy a lázas életet élő mai ember? A hová zajosan invitálják! Legyen ez bárminő, a nagy tömeg pártfogására és támogatására bázisozott intézmény, boldogulni csak úgy tud, ha a *kínálat* rafinált eszközeivel dolgozik.

Valósággal tündérmesékbe illő látvány az a pompa, amit a fővárosi kereskedők a reklám érdekében kifejtenek. Csodásan szép, ragyogó fényben uszó kirakatok hívják fel a közönség figyelmét, ingerlik vásárlásra. Minden utcasarokon művészi plakátok, valamennyi ujságban hatalmas hirdetések, elemésen és a mellett okosan szerkesztett reklámok keltik fel a publikum vásárló kedvét. És amennyit áldoznak a fővárosi reklámra, nem kisebb összeget emészt fel a vidéki közönség meghódítására irányuló reklám.

Ma úgy áll a dolog, hogy a fővárosi kereskedők Kassán sokkal nagyobb reklámot csapnak, mint a helyi kereskedők.

És természetesen nem haszon nélkül, mert igen sok kereskedő és iparos boldog volna, ha az ő zsebébe vándorolna az a haszon, amennyit a főváros, modern, fürge, eleven eszközökkel dolgozó kereskedelme Kassától elvon. Egy fővárosi előkelő újtulajdonosa beszélt a sorok írója előtt:

— Én nagyon szeretem Kassát!

Nincs vidéki város, melyben oly kiterjedt vevőközönség volna, mint Kassán. Az én üzleti könyvemben Kassa Budapest után következik.

— Hát Szeged, Nagyvárad, Arad, Kolozsvár, Pozsony? Hiszen ezek nagyobb városok, — ezeknél is jobb Kassa? — kérdeztem a főnököt.

— Nekem jobb — mosolygott rava-szul. — Jobb, mert az említett városokban, a fővárosi házak csak angyaróval hatolnak be. A kicsiben, vagyis a közönségnek való eladást, az ottani kereskedők igen élelmesen bonyolítják be.

— És mi okozza, hogy Kassán a kereskedők nem tudnak önökkel versenyezni?

— Nem tudnak! Tudnának bizony, csak nem versenyeznek. És én igazán nem haragszom érte.

Hát ami a fővárosi cégtulajdonost illeti nem is lehet oka haragudni érte. Ebből a hiteles beszélgetésből azonban levonhatják a tanulságot a kassai kereskedők. Ne tessék panaszkodni, hanem tessék élelmesen dolgozni. Mindenki lehet konzervatív, ám a kereskedőnek mindég számolni kell a kor-szellemmel. A *mának* jelszava: a láрма, a reklám, minél hangosabb cégér a jó áru számára. Mert a rossz árun csak egyszer segít a reklám. A jó árunak pedig állandóan hasznára van.

HIREK.

— A Szent-Imre kör hangversenye. A kassai Szent Imre kör november hó 14-én, szombaton a 34. gyalogezred zenekarának közreműködésével hangversenyt és táncvigalmat rendez a Schalkház-szálló nagytermében. A hangverseny műsora: 1. Nyitány. Játsza a 34. gy. e. zenekara. 2. Az inggomb. Monológ. Előadja: ifj. Hubay Gyula. 3. La Serenata s más dalok. Éneklő Riszner Edéné, zongorán kíséri Riszner Ede. 4. Mé-száros Pál, Olchváry Ernő, Forgách Dezső s Paksy Jenő vonós quartettje. 5. Szavalat. Előadja Etsy Emilia. 6. Simkó Gusztáv, Forgách Dezső, Forgách Tivadar és Olchváry Ernő ének quartettje. 7. Orchester. Játsza a 34. gy. e. zenekara. Hangverseny után tánc. A hangverseny kezdete este 8 órakor.

— Munkások oktatása. Az Abauj-Torna vármegyei és kassai közművelődési egyesület, miként az előző években, most is rendez tanfolyamot azon munkások és munkások számára, akik a magyarnyelvet vagy az írás-olvasást megtanulni óhajtják. Ez a tanfolyam november hó 15-én veszi kezdetét és tart március hó 15-ig; a tanítás a Feketesas-épületben és a Ferenc-József-teri községi iskolában, esetleg az illető gyárban történik az esti órákban, lehetőleg az érdekelteknél tanulócsoporthoz kívánalmá szerinti beosztással. Felhívjuk ezen tanfolyamra az érdekelte munkaadók és munkások figyelmét és tudomásukra hozzuk, hogy a tanfolyamra november hó 10-ig lehet jelentkezni Sudy K. János községi iskola igazgatójánál, (Kovács-utcai községi iskola) naponként a hivatalos órákban, kedden és pénteken este 5 és 6 óra között is, esetleg írásban bármikor.

— Nagy tűz a felvidéken. Felsőstubbya, turóci községben, mint tudósítónk írja, vasárnap éjjel nagy tűzvész pusztított, mely a község legnagyobb részét elhamvasztotta. A község felső részén keletkező tüzet az erős szél veszedelmes arányokban növelte és rémesen világította be a tűz az egész falut, amelynek éjjeli álmából felvert lakossága fejvesztetten tódult az utcára és a nagy veszedelem láttára kiki sietett megmenteni, ami menthető. Az otthon lévő férfiak emberfeletti munkával fáradoztak, hogy

a tüzet lokalizálják, de víz hiányában minden erőfeszítésük kárba veszett. A fával és zsúppal fedett házak gyorsan tüzet fogtak s nem volt semmi hatalom, hogy az egyre erősödő vész erejét megtörje, a fél falu lángokban állott, amikor a közeli községek tűzoltósága megérkezett. Egyesült erővel fogtak most már a tűz oltásához. Alsóstubbya, Felsőturcsok, Szklenó, Bodorfalu és Háj község derék tűzoltósága elszántan vetette magát a tűz főszékére s küzdelmes munka után elértek annyit, hogy a község alsó végét sikerült megmenteniök. A tűzveszedelmet növelte még az a körülmény, hogy a lakosság nagy része, főleg a családanyák, nem is voltak otthon. Élelmet vittek a közeli városok gyáraiban dolgozó férjeik számára. És így valósággal csodának minősíthető, hogy ember-, de különösen gyermekélet nem lett a tűz martalékává.

— Erdész helyett erdőmérnök. Jövő esztendőől kezdve a földmívelési miniszter hatáskörébe eső államerdészletnél törlik az erdész elnevezést s e helyett az okleveles erdészeket az erdőmérnöki cím fogja megilletni. Ez a változás onnan ered, hogy az erdészek a selmecbányai főiskolának erdőmérnöki osztályán nyernek kiképzést. Ezentúl tehát erdőmester helyett, főerdőmérnök; főerdész helyett erdőmérnök; erdész helyett segéd erdőmérnök; erdész jelölt helyett erdőmérnök jelölt; s végül erdőgyakornok helyett erdőmérnök gyakornok címzés illeti meg az államerdészlet tisztviselőit.

— Ingyentel-kiosztás. Az Országos Gyermekvédő Liga kassai bizottságának hölgytagjai az ingyentel kiosztása tárgyában november hó 5-én, délután 4 órakor, a vármegyei ház kistermében ülést tartanak, amelyre a t. hölgyek tisztelettel felkértenek, hogy minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

— A diákkongresszus előkészítése. A Kassai Jogász-Egylet tegnap délután közgyűlést tartott, amelyen Petri Ernő Ede bejelentette az elnöki állásról való lemondását. A közgyűlés a lemondást elfogadta és az egylet érdekében eredményes munkát végzett tisztviselő helyére Sichermann Frigyeszt választotta meg. Ezután a diákkongresszus összes ügyeinek intézésére teljhatalmu bizottságot küldött ki, amelynek gróf Széchenyi György, Sichermann Frigyes, Szepe Miksa, Gerőcz Kálmán, Gönczy Sándor, Kolos Ákos, Lónyay István, Moys István és Szele Pál lettek a tagjai. A bizottság a főbb előkészítő munkálatokkal még e hét folyamán elkészül és azután fokozott erővel lát hozzá, hogy a kongresszus sikere minden részletében fényes és maradandó emlékü legyen.

— A felvidéki állami erdők. A földmívelésügyi miniszter a tótsóvári m. kir. erdőhivatal u. n. diósgyőri uradalmában, valamint a lippai főerdőhivatal tótvárad, berzovai és dorgosi erdőgondnokságaiban a természetes erdőfelújítás elveinek érvényesítése mellett a faanyagok házilagos termelését és raktáron való értékesítését rendelte el s egyben intézkedett, hogy ugy a diósgyőri, mint a lippai uradalomban a meglévő erdőgondnokságok kikerekítésével és területük apasztása mellett egy-egy új erdőgondnoksági kerület létesíttessék.

— Egyenruhás pedellusok. A kultusz-miniszter elhatározta, hogy a jövő iskola évre valamennyi állami iskola pedellusát sötétkék aranyzsinóros uniformisba fogja öltöztetni. És ezzel az érdekes tervvel új és színes perspektíva nyílik az ember szemé előtt. A pedellusi kar egy hatalmas lépéssel berukkol az egyenruhások büszke osztályába, ahol eddig délceg bankszolgák, kacsias levélhordók és karsu fináncok tetszelegtek katonatiszti jellegű mivoltukban. A szobacicák és szakácsnék lelki világába, a fekete bajuszu tűzoltók és daliás színházi

jegyzedők közé diadalmasan vonul be az elegáns, snájdig pedellus. Szóval az egyenruha iránti rajongás története újabb kultur-történeti adalékkal bővül.

— Meghalt a felesége után. Nyiregyházaról jelentik: Flegmann Lipót, a szabócsai hitelbank igazgatója régóta betegeskedett. Neje ma, midőn az orvosok férjét elveszítettnek mondták, hirtelen szívszélhűdésben meghalt. Férjét felesége halála anynyira megröndítette, hogy pár óra múlva ő is kiszvedett. A tragikus végű házaspárt egyszerre temetik el.

— A teleautografton. Párisi újságok olyan találmány híret terjesztik, amely táviró és távbeszélő egyszerre. A találmánynak teleautografton a neve. A Nasses ban lakó felaláló Berjonneau Pascal azt állítja, hogy gépezete kitűnően tudja pótolni bármelyik rendszerű telefont. A készülék körülbelül akkora, mint egy írógép. A feladó is ugyanolyan készüléket használ, mint a felvevő. A gép által továbbított távirat megegyezik a fémapirosokra erre a célra való tintával írott sürgönyökkel. A fémapirosot fogóval ellátott hengerre göngyölik. A felvevő állomáson is megvan ez a henger a hozzája szükséges fogóval. A feladó állomás hengerébe vezető villamosáram eljuttatja a kézirat vonásait a felvevő állomás hengerén levő üres fémapirosra, amelyre a távirat teljesen az eredeti alakjában íródik rá. Ezt már is el lehetett érni a legújabb rendszerű gépekkel. De az újítás az, hogy a távirat feladásával egyidejűleg a két állomáson levők beszélgethetnek is egymással.

— Levágta fejét a vonat. *Biencik* József tarnovi születésű béltisztító segédet, ki hosszabb idő óta Kassán foglalkozás nélkül lézengett, tegnap délután a budapesti teher-vonatot, a kassai állomás semaforjánál elgázolta. A hulla fekvéséből a rendőrségi vizsgálat öngyilkosságra következtet. A holttest a pályának külső részén feküdt, amiből következik, hogy az életunt fiatal ember nyakát a sínekre hajította. A mozdony kereke, mint a nyaktiló, úgy metszette le a törzsről fejét, mely szétroncsolva a sínek között találatott.

— Rendőri krónika. Hanzik Jánost és Svecz Máriát botrányokozó részegség miatt; — Tóth András, Platina Pál, Sterna Anna és Klein Samut csavargás miatt beki-sérte a rendőrség. — Reményi Zoltántól, mert a Három gázló dűlőben lövöldözött, mezei rendőr a fegyvert elkobozta. — Lyok Istvánt, mert lovait felügyelet nélkül hagyta a korcsma előtt, a rendőr feljelentette. — Több berkocsis ellen, mert a vasúthoz ki-rendelt szolgálatra meg nem jelentek, a rendőrség a kihágási eljárást folyamatba tette. — A városi fogdában 16 férfi és 12 nő van elzárva.

Színház.

— Tatárjárás. Bakonyi és Kálmán nagysikerű operettje tegnap is egészen megtöltötte a nézőteret. Szerepváltozás is volt, ami talán szintén fokozta az érdeklődést. Magyarossy önkéntest R. Nagy Aranka adta ezuttal, míg a Treszka szerepét Mezey Margit játszotta. Nagy Aranka mindjárt belépő dalával hódította meg a közönséget, mely szünni nem akaró tapsokkal adott tetszésének kifejezést. Mezey Margit is feltalálta magát az új szerepben, melyet kedves bájjal játszott el. A többi szereplő a régi jó volt. Pápay L. szép babérkoszorút kapott, Magyarit pedig nem akarták kiengedni a színpadról, mikor kuplékat énekelt. (—)

— Két premier egymásután. A színház műsorában ritka esemény, két premier egy héten s az is egymásután. A kassai társulat komoly munkakedvét és a színészek egymással vetélkedő ambícióját jellemzi,

hogy az igazgató egymásután két új darabbal állhat a közönség elé. A *Szerencse fia* csütörtöki premierje kellemes élvezetet tartogat a vidámság kedvelőinek. A próbák után ítélve, gyorsan gördülő, eleven tempójú előadásban lesz részünk. A *dollárkirálynő* operett, melynek bemutató előadását szombatra tűzte ki a színház igazgatója, mult évben a királyszínház slágere volt. Több mint 60 estén ment egymásután, a közönség állandó érdeklődése mellett. Kassán a dollárkirálynőt Nagy Aranka énekli, míg a többi főbb szerepeket Mezey Margit, Miskey és Barics Gyula játsszák.

— Rang és Mód. Szigeti József hatá-sos társadalmi színműve kerül színre szerdán este. A kipróbált érdekességű darab szereposztása a következő: Bannai Gábor — Bartha, Clarisse — Fái Flóra, Irma — Étsy Emilia, Bannai Gerő — Komjáthy, Erzsébet — Vágóné, Sándor — Bársony, Auenburg gróf — Faragó.

— Hangverseny. *Koller* Tony opera-énekesnő és *Pick-Steiner* Soma hegedűművész e hét vasárnapján tartja egyetlen hangversenyét a Schalkház-szálló nagytermében. A művészpár október 31-én hangversenyezett Budapesten, a Royal nagytermében s a fővárosi kritika teljes elismeréssel adózott mindkettőjük értékes művészetének. A fővárosi siker csak megerősíti a művészpár másutt is elért komoly sikereit. A kassai hangversenyre jegyek *Viléz* A. könyvkereskedőnél válthatók.

Színházi műsor:

Kedden: *Az ördög*. Vigjáték.
Szerdán: *Rang és Mód*. Színmű.
Csütörtökön: *A szerencse fia*. Szatirikus komédia.

Pénteken, másodszor: *A szerencse fia*.
Szombaton: *A dollár királynő* (operett premier.)

Vasárnap: d. u. *A mádi zsidó* (fél-helyárak), este: *A dollárkirálynő* (operett.)
Hétfőn: *A dollár királynő*. (operett.)

TÁVIRAT — TELEFON.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, nov. 3.

A képviselőház az eddigi megá-lapodások szerint e hó 8-án vagy 9-én tartja első ülését, amely formális lesz. Másnap megtartják az első érdemleges ülést, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök betérjeszti az annekszió becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, utána pedig gróf Andrassy Gyula minden valószínűség szerint betérjeszti a választói jog reformjáról szóló javaslatot.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, nov. 3.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen a kereskedelmi tárca költségvetését tárgyalták. Kossuth Ferenc hosszabb beszédet mondott, amelyben a tárcájához tartozó ügyek örvendetes fejlődéséről számolt be. Nagy Ferenc nyugtalanítónak tartja a MÁV. bud-getjének visszaesését, majd a vasuti szerencsétlenségeket teszi szóvá és az adminisztráció reformját sürgeti. Felszólalására Kossuth nyomban válaszolt és kellő felvilágosításokkal szolgált. Az ülés folyik.

A választói reform.

Budapest, nov. 3.

A képviselőház első ülésén Andrassy Gyula gróf betérjeszti a választói jog reformjáról szóló javaslatot, amelyen az utóbbi időben néhány javítást eszközöltek. Egy függetlenségi vezérpolitikus ma úgy nyilatkozott, hogy Andrassy tervezete már ötször volt a király előtt, aki azt mindig visszaadta, a legutóbbi audiencián pedig kijelentette Andrassy-nak, hogy elhatározását néhány nap múlva tudtára adja. A király választát Wekerle vette át, akinek a király kijelentette, hogy a pluralitást csak titkos szavazás mellett fogadja el. Hir szerint Andrassy legutóbbi tőketerebesi tartózkodása alkalmával javaslatát ez irányban dolgozta át.

A balkáni forrongás.

Pétervár, nov. 3.

Jól értesült körökből az a hír érkezik, hogy az odesszai, kievi és pétervári hadtesteket mozgósítják. Állítólag rendkívüli csapatszemle lesz és ez az oka a mozgósításnak.

Szalóniki, nov. 3.

A vasutesteket most ismét katonai csapatok őrzik, mert bolgár támadástól tartanak.

A Lengyel—Polónyi per.

Budapest, nov. 3.

A Kurián ma kezdték meg Lengyel Zoltán semmisségi panaszának tárgyalását. A tanácsban Bernáth Géza másodelnök elnökölt, az ügyet pedig Valkay Bertalan kuriai bíró referálta. A koronaügyészséget Székely Ferenc, a védelmet pedig Vázsonyi Vilmos képviselte. A tárgyalás valószínűleg estig fog tartani, döntésre pedig holnap délelőtt kerül a sor.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, nov. 3.

Buda-Eörsön vasuti kocsik össze-ütözköztek. Öt kocsi megrongálódott. Emberéletben nem esett kár. A forgalmat átszállással bonyolítják le.

— Magyar Otthon. Elsőrangú penzió Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejárta szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz.

Kassai Nemzeti Színház.

1908. november hó 3-án (páratlan)

Az ördög.

Vigjáték 3 felv. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

László	— — — — —	Bársony A.
János	— — — — —	Szomorj Miklós
Az ördög	— — — — —	Dr. Rác Ede
András	— — — — —	Szabó Sándor
Jolán	— — — — —	Fáy Flóra
Selyem-Cinka	— — — — —	Mezey
Elsa	— — — — —	Étsy Emilia

